

Loodi põllumajanduslik artell „Esimene Mai“

19. aprillil kogunesid Neeruti ja Jõe-taguse küla talupidajad koosolekule, et arutada kolhoosi asutamise seoses olevaid küsimusi.

See oli ajalooline päev Neeruti rahva elus, mis tõi täieliku murrangu siinsesse ühiskondlikku ja majanduslikku ellu. Kolhoosi asutamise küsimus ei tulnud arutusele juhuslikult, vaid see oli pikka-del talveõhtutel peetud kaalutluste ja arutelude tulemuseks. Isamaasõja invaliid Aleksander Rüütel, kehviktalupidaja August Ojavee, külasepp Jaan Sork ja keskmiktalupidaja Otto Vann arutasid tihti tähtsamaid päevaküsimusi ja jälgisid pidevalt ajalehtedest teiste vennasvabariikide edusamme põllumajanduse alal. Sealsetesse ühismajapidamistesse kogunenud põlluharijate elust teadis jutustada Neeruti külanõukogu esimees demobiliseeritu Leonhard Paumets, kes Nõukogude Liidu tagalas viibides tutvus kolhoosieluga. Ka sm. Lagenurm teadis kolhoosist palju huvitavat jutustada, sest olles sõjapäeval teistes vennasvabariikides, õppis ta tundma kollektiivse majapidamise hüvesid.

Saanud aru kolhoosikorra eelistest, otsustasid eesrindlikud talupidajad organiseerida kolhoosi oma külas ja pöördusid vajalike nõuannete saamiseks Undla valla parteiorganisatsiooni sekretäri sm. Valge poole. Tutvunud kolhoosikorraga, hakkasid nad esitama Neeruti külanõukogusse sooviavaldusi põllumajandusliku artelli asutamiseks. Selliseid sooviavaldusi esitati kehvik Miina Mondal, keskmik Jaan Sorki ja teiste poolt. Seejärel moodustati initsiatiivgrupp, kuhu valiti esimeheks Heinrich Lagenurm ja sekretäriks Aleksander Rüütel.

19. aprilliks lahendati kõik küsimused ja üksmeelselt suundusid Neeruti küla talupidajad sel päeval tulevase kolhoosi juhatase ruumidesse, et vastu võtta küla elus murrangulist otsust. Külalistena võtsid kolhoosi asutamiskoosolekust osa EK(b)P Virumaa Komitee sekretärid sm-d Ajo ja Jurtom.

Sm. Ajo puudutas oma sõnavõtus lühidalt ühistöö tähtsust ja vajadust meie põllumajanduse edaspidises arengus ning märkis ära seda suurt edusammu, mida Neeruti talupidajad teevad põllumajandusliku artelli loomisega, saavutades see-ga võidu kulakute ekspluaatimise üle

ning individuaalse majapidamise maha-jäävuse üle.

Seejärel asuti põllumajandusliku artelli põhikirja läbiarutamisele. Põhikiri arutati läbi üksikute punktide kaupa. Kolhoosiperele isiklikuks kasutamiseks antava aiamaa suuruseks otsustati määrata 0,4 kuni 0,6 hektari. Kolhoosiperele individuaalse kariloomade arvu määramisel võttis sõna keskmik Otto Vann, kes ütles:

«Meie võime jätta endale kasutamise-õiguse 2 lehmale, kuid selle tagajäre-l jääb kolhoosikarjale pandav alus nõr-gaks. Meie esmajärguliseks ülesandeks peab olema kolhoosikarja suurendamine ja edaspidise arengu kindlustamine. See-pärast teen ettepaneku: jätta kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks üks lüpsi-lehm.»

Sm. Vanni ettepanekuga ühinesid ka teised koosolijad ja üksmeelselt võeti vastu otsus: kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks jätta üks lüpsilehm ja 2 noor-looma. Veel jääb igale perele isiklikuks kasutamiseks üks emis porsastega, 5 lammas ja 20 mesipuid.

Aastase tööpäevanormide miinimumi määramisel võttis sõna Ojavee, kelle et-tepanekul võeti vastu otsus: määrata meeskolhoosniku aastaseks tööpäevade alammääraks 120 ja naiskolhoosnikul 100 tööpäeva.

Järgnevana asuti kolhoosile valima so-bivat nime. Peale mõningate ettepane-kute läbiarutamist jäddi peatuma nime-tusele «Esimene Mai».

Põllumajandusliku artelli «Esimene Mai» juhatusse valiti Heinrich Lage-nurm, Aleksander Rüütel, Leonhard Pau-mets, Hilda Vain ja August Ojavee. Re-visorikomisjonini valiti Jaan Sork, Kadri Savolainen ja Olga Nõlvak. Kolhoosi esimeheks valiti sm. Lagenurm.

Ühise perena lahkusid seni üksikmaja-pidamise raskustega asjatult võidelnud 21 inimest. Nüüd on nende ühiseks soo-viks — hoida kõrgel oma põllumajan-dusliku artelli nime, tõsta kolhoosi 200 ha-ni ulatuva maa viljakust põllu-majanduse mehhaniseerimise ja uute ag-rotehniliste võtete kasutamise-ga ning asuda ühiskondlikul teel viivitamatult uue, parema ja kultuursema elu loomi-sele.

E. Kaljurand.